

Atenție la rinocerizare

În 1964, cu voie de la partid, de la cel comunist român, la Teatrul de Comedie din București se monta *Rinocerii*, primul text al lui Eugène Ionesco care dilua vigilența ideologică a cenzurii comuniste. Era, de fapt, piesa cu care Ionesco făcuse saltul din micile teatre de pe *rive gauche*, pe scenele consacrate, *Rinocerii* fiind montată la Schauspielhaus, apoi la Odeonul parizian și London Royal Court.

Istoria punerii în scenă a lucrărilor ionesciene în România a înregistrat momente pitorești, inclusiv postdecembriști. Nemulțumită de contextul politic, la fel ca noi cei de-acasă, de altfel, Marie France impunea un alt soi de control, acordînd cu foarte mare dificultate drepturile de autor instituțiilor noastre de spectacole. Firește, e dreptul domniei sale, dar e prohibitiv și incorrect să „pedești” artiștii pentru situații independente de voința lor. Mai ales că ultimii ani au adus o serie foarte reușită de înscenări, vezi, de pildă, *Cîntăreața cheală* a lui Tompa Gabor, la Teatrul Național Cluj Napoca, și a lui Alexandru Dabija, la Teatrul German de Stat Timișoara. Încheind paranteza introductivă, să ajung la subiectul de astăzi: *Rinocerii*, la Teatrul Național Iași, în regia lui Claudiu Goga. A fost o premieră din mai multe puncte de vedere: lucrarea e montată pentru întâia oară la Iași, fiind și prima întâlnire la scenă a regizorului cu un text ionescian. „Rinocerizarea”, temă eternă, are sustenabilitate teoretică prin temeuri ce țin de psihologia multilor și de „bolile”

DATUL ÎN SPECTACOL

Oltița CÎNTEC

secolului trecut și al nostru, de contagiune socială, standardizare, lipsă de comunicare, alienare etc. Așa încît readucerea ei în discuție, inclusiv pe cale teatrală, constituie un demers catarctic atît la nivel individual, cît și comunitar.

Un spectacol perfectibil

Adept recunoscut al neoclasicismului ca manieră de abordare a unui text dramatic, Claudiu Goga nu ne-a contrazis nici de această dată. S-a raportat la *Rinocerii* plasându-se regizoral în slujba acestuia, punîndu-l în scenă *ad litteram* și lucrînd cu actorul. Și cum Ionesco a fost un autor extrem de grijuliu cu detaliile didascalice, indicînd pînă și felul și locul în care se intră și iese din scenă, Claudiu Goga pare să nu se fi simțit incomodat, ca autor al spectacolului, de această abundență de puncte de sprijin. Dimpotrivă, le-a dat curs, nesimțînd nevoia prea multor îndrăzneli. Grupul de copii care traversează spațiul de joc, de exemplu, este o prezență cu aport dramaturgic, extinzînd aria rinocerizării spre vîrstele inocente, amplificînd efectele emotionale. O altă idee indusă e a televizorului și produselor din gama *soap opera*, *reality show* ca sursă activă de îndobîtocire, numai că fiind deja atît de bătoșă de sociologi și culturologi, sugestia devine denotativă scenic. Mizanscena nu introduce inovații majore, ci doar încercări, destul de cuminiți, de a evidenția unul-două sensuri (aparent) nesublințiate încă de antecesorii, regizorul simțîndu-se la adăpost sub paravanul intenți-

ilor explicate ale textului. Mici găselnițe țin mai degrabă de scenografie decît de regia efectivă, deși, desigur, în strînsă colaborare dintre artiști e greu de separat cine, ce și mai ales cu cît a contribuit! Ștefan Caragiuz a găsit formula potrivită de cadru funcțional, cu o dinamică proprie, susținînd-o pe cea generală a spectacolului. O suită de încăperi modulare, de genul celor oferite în caz de calamitate, se expun privirii prin ridicarea unor jaluzele, fiind ceva între depozit și presupus spațiu de locuit, evident, cenușii. Cenușii este culoarea dominantă într-o gamă de tonalități terne, care sugerează uniformizarea. Costumele (Lia Dogaru) sînt în ton, cu excepția cîtorva mici pete cromatice (mov, verde) cu rost de contrapunct.

Spectacolul e din categoria celor care încep bine, dar își pierd suflul pe parcurs. Prima jumătate e animată, îți atrage atenția: secvențele din fața băcăniei, intrarea lui Berenger, dialogul Logicianului cu Bătrînul, întîmplările de la biroul funcționarilor au acuratețe scenică, sînt bine susținute actoricește. Celelalte două părți însă îi lipsește tonusul, e plată și asta în egală măsură din pricina regiei, care parcă și-a pierdut inspirația, și actorilor, care, în loc să rămînă în stilul inițial de joc marionetizat, tipic absurdului ionescian, alunecă spre un realism stanislavskian complet nepotrivit! Așa încît, a doua oră a reprezentației îți pune serios răbdarea și concentrarea la încercare. Una peste alta, trebuie să fim onești cu Claudiu Goga și să spunem că acest spectacol e perfectibil. După cît de inteligent îl cunoaștem, cred că știe și el.

VOI N-AȚI ÎNTREBAT fără zahăr VĂ RĂSPUNDE

BOBO

La știri

Bună ziua și bine v-am găsit la știri.

Astăzi la orele patru ale după-amiezii a avut loc un incident grav în centrul comunei noastre, soldat cu spiereturi și traumatisme de natură psiho-somatică. Lenuța Panaite se întorcea acasă de la o prietenă la care fusese în vizită, cînd a fost lătrată de doi ciini mari și negri. Conform spuselor oficiale, animalele se aflau în curtea unei case cînd Lenuța Panaite a trecut pe lîngă gard și s-a sprijinit o secundă cu mina de poartă. Martorii spun că cei doi ciini au sărit imediat, lătrînd foarte tare, provocîndu-i Lenuței Panaite o spieretură de zile mari. Aceasta a făcut o mișcare bruscă pentru a se feri de mamifere, și a rămas înțepenită în șanț cu traumatism la nivelul coloanei lombare. Adusă de urgență la dispensar, medicul nu a putut face nimic, din declarația sa reieșînd faptul că situația e fără ieșire deocamdată, dar că starea pacienței e stabilă și se va ameliora în timp. Patrupedele, din rasa rotweiler, s-au dovedit a aparține lui Costel Cash, zis Bangheacă, fiul directorului Băncii Româno-Italiano-Grecescă. Acesta însă nu poate fi tras la răspundere pentru fapta comisă, deoarece la momentul evenimentului era plecat la București cu afaceri.

Două curci au scăpat azi dimineață din curtea gospodarului Ion Plămadă. Curcile au hoinărit pe ulițele satului, ajungînd pînă la cimitir, unde au încurcat traficul

rural, blocînd timp de aproximativ un minut o căruță cu lemne care se deplasa regulamentar. Imediat a fost mobilizată o echipă de căuțari, formată din membrii familiei Plămadă, pentru a da de urma celor două păsări. Pînă la această oră, doar una dintre ele a fost prinsă, cealaltă aflîndu-se încă în stare de libertate.

La rubrica de știri mondene, domnul viceprimar a fost naș în această sîmbătă, botezîndu-l pe micul Giovanni Ulea. Evenimentul s-a desfășurat mai întîi la biserică, apoi la cîminul cultural, cu mult fast și belșug, la petrecere fiind invitați oficialități de la noi și din sate vecine, sportivi, precum și artiști. A cîntat formația Vox și Liviu, petrecerea incheindu-se în jurul orei șase dimineață, fără nici un incident.

Și trecem la știri externe, o echipă de cercetători de la Guinness Book se află în aceste zile în vizită oficială, pentru a evalua un nou record, și anume cel mai mare mușcic din lume. Cei care s-au gândit la asta sînt locuitorii din Ciupereni, care pregătesc un aluat mîes pentru mîine dimineață, cînd vor încerca să-l coacă în moara satului. Primarul se arată încrezător în proiect, afirmînd că domniile de la Guinness Book sînt de treabă și țin la băutură.

Acestea au fost știrile de luni dimineață, vă mulțumim pentru atenție. Trăim în sat la noi, și asta ne ocupă tot timpul.

Suplimentul DE CULTURĂ

Marcă înregistrată - Editura Polirom și „Ziarul de Iași”. Proiect realizat de Editura Polirom în colaborare cu „Ziarul de Iași”. Se distribuie gratuit împreună cu „Ziarul de Iași”.

Adresa: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, fax: 0232/ 214111

Colegiul editorial: Florin Lazărescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor-șef: George Onofrei

Redactor-șef adjuncți: Anca Baraboi

Secretar general de redacție: Florin Iorga

Rubrici permanente: Adriana Babeti, Bobi și Bobo (Fără zahăr), Emil Brumar, Dragoș Cojocaru, Emilia Chiscop, Mădălina Cocea, Daniel Cristea-Enache, Radu Pavel Gheo, Florin Lazărescu, Veronica D. Niculescu, Adrian Olaru, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu.

Carte: Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru Stănescu.

Muzică: Victor Eksenasy, Dumitru Ungureanu.

Film: Julia Blaga. **Teatru:** Mihaela Michailov. **Arte vizuale:** Constantin Vică. **Carticatură:** Lucian Amarii (Jup). **Grafică:** Ion Barbu. **TV:** Alex Savitescu.

Actualitate: Robert Bălan, R. Chirută, Ciprian Nedelcu, Veronica D. Niculescu, Elena Vlădăreanu, Cristina Hermeziu.

Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294

Distribuție / Abonamente: Mihai Sărbu, tel. 0232/ 271333, Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultură” este inserat în Catalogul presei interne la poziția 2378. Pentru abonamente vă puteți adresa oricărui Agențiu Rodipet din țară sau oricărui oficiu postal. Cititorii din străinătate se pot abona la adresa: export@rodipet.ro.

Tarife de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului îi aparține autorului » „Suplimentul de cultură” utilizează fluxurile de știri NewsIn » Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază

